

JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUMUISTIO

XX.XX.2022

SISÄLTÖ

YLEISET PERUSTELUT.....	4
PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT	5
1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	5
1 § Soveltamisala	5
2 § Määritelmät.....	5
3 § Jätehuollon tavoitteet.....	5
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	6
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	6
5 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu.....	6
6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.....	6
7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	6
8 § Yhteisen jäteastian perustaminen.....	7
9 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen 8	
10 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	8
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	8
11 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit.....	8
12 § Sekajäte	9
13 § Asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet.....	9
14 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet.....	10
4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	10
15 § Kompostointi.....	10
16 § Jätteen polttaminen	12
17 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen	12
18 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	12
5 Luku Jäteastiat	13
19 § Jäteastiatyypit.....	13
20 § Jäteastian merkitseminen.....	13
21 § Jäteastioiden täyttäminen.....	14
22 § Tyhjennysvälit.....	14
23 § Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen	15
24 § Kunnossapito ja pesu	15
6 Luku Jätteen keräyspaikat	15

25 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset.....	15
26 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen.....	15
27 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat (ekopisteet).....	15
7 Luku	Jätteenkuljetus	16
28 §	Kuormaaminen.....	16
29 §	Kuljettaminen.....	16
30 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	16
31 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	16
8. LUKU	Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet.....	17
32 §	Saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	17
33 §	Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliön luokse	17
34 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	18
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen.....	18
35 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto.....	18
36 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	19
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	19
37 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto.....	19
38 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	19
39 §	Erytisjätteet.....	20
40 §	Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	20
11 Luku	Muut määräykset.....	20
41 §	Tiedottamisvelvoite.....	20
42 §	Jätehuoltomääräysten valvonta.....	20
43 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	20
44 §	Voimaantulo	21
45 §	Siirtymäsäännökset	21

YLEISET PERUSTELUT

Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011). Jätelain 91 §:n mukaan kunta voi antaa jätehuollon järjestämiseen liittyen paikallisia määräyksiä. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää etusijajärjestyksen noudattamista. Jätehuoltomääräykset tarkentavat jätelaissa säädettyjä yleisiä jätehuollon järjestämisen periaatteita.

Tämä perustelumuiotio toimii jätehuoltomääräysten soveltamisen tukena. Perustelumuiotiossa avataan säännösten perusteita ja annetaan soveltamisohjeita käytännön tilanteisiin.

Kolarin kunnan aiemmat jätehuoltomääräykset on hyväksytty voimaan tulevaksi 1.1.2018. Jätehuoltomääräyksiä on tarkistettava jätelakiin tehtyjen muutosten, erityisesti EU:n asettamien kierrätystavoitteiden myötä.

Jätelaki velvoittaa erilliskeräämään ja kierrättämään jätteitä nykyistä tehokkaammin. Erilliskeräysvelvoitteiden taustalla on valtakunnallisten kierrätystavoitteiden saavuttaminen. Uudet velvoitteet on huomioitu näissä jätehuoltomääräyksissä.

Jätelaki mahdollistaa tietyin edellytyksin poikkeamisen jäteasetuksessa määritellyistä kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräysvelvoitteista. Poikkeaminen jäteasetusta suppeampaan keräykseen tulee perustua jätelain 15 §:ssä mainittuun perusteeseen. Jätehuoltomääräyksiin esitetään lisättäväksi uudet erilliskeräysvelvoitteet biojätteelle, pienmetallille, lasi-, kartonki- ja muovipakkausjätteelle taajamissa sijaitseville vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöille sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöille. Jätehuoltomääräysten pykälässä 14 ja 15 esitetyt erilliskeräysvelvoitteet eivät astu voimaan näitä jätehuoltomääräyksiä hyväksyttäessä.

Jätelain 15§ toisen ja neljännen momentin mukaan erilliskeräys ei johda parhaaseen mahdolliseen kokonaistulokseen ja erilliskeräyksen kustannukset olisivat kohtuullisia ottaen huomioon mahdollisuudet parantaa erilliskeräysten kustannustehokkuutta sekä kustannukset jotka syntyvät lajittelemattoman jätteen keräyksen ja käsittelyn kielteisistä ympäristö- ja terveysvaikutuksista tarkasteluhetkellä. Kun otetaan huomioon jätteenkeräyksen kustannusvaikutukset sekä kokonaisvaikutukset ympäristöön harvaan asutulla alueella, jossa on vähän kuljetettavaa jätettä, voi keräyksestä aiheutuvat haitat olla suuremmat kuin jätteen kierrättämisestä saatavat hyödyt. Näitä perusteita kunnan tulee tarkastella vähintään viiden vuoden välein tai urakasopimuksen päättyessä.

Pakkausjätteen keräys toteutetaan alueellisena keräyksenä ekopisteillä.

PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan Kolarin kunnan alueella

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011, päivitykset 445/2018, 438/2019, 714/2021), jäteasetukseen (179/2012, päivitys 978/2021), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvä saostus- ja umpisäiliöliete sekä kunnan omassa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvää yhdyskuntajätettä. Lisäksi kunnan vastuulle kuuluu edellä mainittujen jätteiden kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

2 § Määritelmät

Pykälässä määritellään jätehuoltomääräysten soveltamisen ja ymmärtämisen kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on sen määritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin eikä sitä sen vuoksi tarvitse erikseen määritellä enää määräyksissä. Poikkeuksellisesti biojätteen määritelmä poikkeaa jätelain määritelmästä, siten että biojäte ja puutarha- ja puustojäte ovat erilliset käsitteet, koska jätehuollon järjestämisen kannalta näiden keräys-, vastaanotto ja käsittelytoiminnot eroavat toisistaan.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätteiden haitallisuuden vähentäminen edellyttää, että jätteitä käsitellään kaikissa olosuhteissa hallitusti. Jätteiden hallitsematonta ja epäasianmukaista käsittelyä on esimerkiksi jätteen hylkääminen ympäristöön, jätteen maahan hautaaminen tai avopoltto taikka jätteen jättäminen synty-, välivarastointi- tai käsittelypaikalle ilman, että jätehuoltoa pyrittäisiin järjestämään lain ja näiden määräysten edellyttämällä tavalla.

Tässä pykälässä on korostettu erikseen velvollisuutta pyrkiä kaikissa toiminnoissa vähentämään muodostuvan jätteen määrää ja haitallisuutta, joka on jätelain mukaisen etusijajärjestyksen ensisijainen tavoite.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Kunnalla on velvollisuus järjestää vastuulleen kuuluvan asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto. Pykälässä veloitetaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätteen haltija luovuttamaan jätteensä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen ja siten liittymään kunnan jätehuoltojärjestelmään. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kiinteistöllä syntyvälle jätteelle on oltava jätehuoltomääräysten mukaiset jäteastiat ja näille määräysten mukaiset tyhjennykset.

5 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Jätelain mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Niistä edellytyksistä ja menettelytavoista, joilla kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvia jätehuoltopalveluja voi saada, säädetään jätelaissa.

Kunnan ja palveluita tarvitsevan toimijan välisen määräaikaisen sopimuksen tarkoituksena on mahdollisimman selkeä menettely silloin, kun toimija liittyy kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella. Tämä sopimus on jätelain mukaisesti tehtävä, kun kyseessä on jatkuvasti ja säännöllisesti tarvittava jätehuoltopalvelu.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Kiinteistöittäisellä jätteenkuljetuksella tarkoitetaan kunnan vastuulle säädetyn jätteen kuljettamista kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta kunnan määräämään jätteen käsittelypaikkaan (JL 35 §).

Kunnan jätehuoltomääräysten soveltamisalueella kiinteiden jätteiden ja sakokaivolietteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus toteutetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Kaikki asuinkiinteistöt on liitetty kunnan toimesta jätehuoltojärjestelmään. Liittymismenettelyssä muutostilanteissa korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä kunnan kilpailuttamaan urakoitsijaan. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on asiakkaalle asetettu velvoite ilmoittaa asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittyttyään kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (jätelaki 40 §) sekä hankittava tarvittavat jäteastiat. Kiinteistön haltijan on huolehdittava, että kiinteistön

jäteastioiden tilavuus on riittävä tilattuun tyhjennysväliin nähden. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida kiinteistölle järjestää ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen

Kiinteistöittäisen keräyksen alueella jätteiden kerääminen voidaan toteuttaa myös useamman kiinteistön yhteisellä jäteastialla lähemmäs sijaitseville kiinteistöille. Kiinteistöjen välimatkojen tulee olla lyhyet ja kulkureittien yhteneviä. Yhteisastia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa, jolloin kaikki kiinteistöillä asuvat kulkevat sen kautta. Yhteisastian on oltava kaikkien sitä käyttävien helposti saavutettavissa ja käytön on oltava seurattavissa.

Kiinteistön jätehuoltotilanteen seuranta, valvonta ja jätemaksujen laskutus edellyttävät yhteisastioiden ja yhteisten keräyspaikkojen käyttöönoton ja luopumisen ilmoittamista kunnalle (kunnan kilpailuttamalle urakoitsijalle).

Yhteisastialle tulee nimetä sen ylläpidosta vastuussa oleva henkilö, johon viranomaiset voivat olla yhteydessä esimerkiksi yhteisastian tai yhteisen keräyspaikan ylläpitoon liittyvissä asioissa.

Lähekkäisyys sekä lyhyet välimatkat on määritelty sanallisesti sekä kilometreissä siten, että taajamassa etäisyys voi olla maksimissaan kaksi (2) kilometriä ja haja-asutus alueella kymmenen (10) kilometriä. Yhteistä jäteastiaa käyttävien kiinteistöjen tulee lähtökohtaisesti sijaita samalla alueella, sillä jätelain 41 § velvoittaa luovuttamaan jätteen ”alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen”. Oikeuskäytännössä on todettu, että jätehuolto on järjestettävä kiinteistön sijaintialueella. Yhteistä jäteastiaa käyttävät kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Olosuhteet huomioon ottaen yhteistä jäteastiaa käyttävien kiinteistöjen välimatka voi olla tätä pidempikin. Esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat aina muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat ovat sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpoissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla pidempi. Kulkureitin tulee olla luonnollinen ja astian sijaita edelleen siten, että se on luonnollisesti kaikkien saavutettavissa esimerkiksi kyseisen tien alussa.

Asuinkiinteistön ja ainoastaan omassa käytössä olevan vapaa-ajan asunnon välinen yhteisastia hyväksytään. Jos vakituinen asunto on asunto-osakeyhtiössä, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle vakituisen asunnon käyttämään jäteastiaan saatava asunto-osakeyhtiön lupa.

Sekajätteen keräämiseen tarkoitettun yhteisen astian asianmukaisen käytön varmistamiseksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty tilavuusvaraus kullekin yhteistä astiaa käyttävälle kiinteistöille. Vaatimuksella varmistetaan, että yhteisen astian tilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä. Tilavuusvaraus perustuu keskimääräisen jätteen tuottajan tuottamaan jätemäärään kunnan alueella. Tilavuusvaraus on määritetty määräyksissä vakituudessa asumisessa asukasta kohden ja vapaa-ajan kiinteistöillä kiinteistöä kohden.

Jätehuoltomääräyksissä annetut muut määräykset jäteastian sijoittamisesta, tyyppistä ja merkitsemisestä koskevat yhtä lailla yhteisastioita.

Mikäli yhteisen jäteastian käytöstä aiheutuu ongelmia, voi valvontaviranomainen eli kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kieltää yhteisen astian käytön tai kehottaa ryhtymään toimenpiteisiin, kuten vaihtamaan astian kokoa suurempaan tai lisäämään astioita. Perustellusta syystä voi olla tarkoituksenmukaista, että myös jätehuoltoviranomainen voi lopettaa tai kieltää yhteisen jäteastian käytön.

9 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kunnan järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta, mikäli tämä sallitaan jätehuoltomääräyksissä (JL 41 §). Määräys on tarpeellinen, kun halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujäte-erien kuljettaminen omatoimisesti jäteasemalle tai kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan.

10 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnan vastuulla on järjestää jätelain mukaiset jätteen vastaanottoaikat.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, tulee toimittaa omatoimisesti kunnan osoittamiin vastaanottoaikoihin. Kunta on velvollinen pitämään ajantasaista listaa vastaanottoaikoista.

Määräyksen tarkoituksena on varmistaa tuottajien vastuulle ja kunnan vastuulle kuuluvien jätteiden päätyminen asianmukaisiin toimituspaikkoihin sekä kertoa kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottoaikoista, joihin jätteet voi toimittaa.

Määräys on tarkoitettu lähinnä kotitalouksille ja muille yksityisille jätteenhaltijoille, joilla on jäteastiaan soveltumatonta jätettä. Jätteiden kuljettamisesta vastaanottoaikaan määrätään jäljempänä (32 §).

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

11 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jätelain mukaista erilaatuisten jätteiden erilläänpitovelvollisuutta. Kunnan velvollisuutena on edistää kierrättämistä siten, että etusijajärjestys toteutuu ja jäteasetuksen kierrätystavoite täyttyy.

Määräyksen tarkoituksena on kannustaa jätteen haltijoita erottamaan hyötyjätteet sekajätteestä. Kiinteistöllä lajitellut kierrätyskelpoiset pakkausjätteet kuuluvat jätelain nojalla pakkausten tuottajien ja tuottajayhteisöjen jätehuollon järjestämisvastuun piiriin. Muut lajitellut kierrätyskelpoiset, asumisesta tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoista syntyneet jätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle. Jotta jätehuolto sujuisi käytännössä, vastuun jakautuessa eri tahoille, on jätelaissa määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisestä kiinteistöiltä (JL 49a ja 49b§).

Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta järjestää pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen vähintään taajamien kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Tuottajat ja kunnat sopivat yhteistoiminnan ja jätelain puitteissa keskenään korvauksista, joita tuottajat maksavat kunnille. Kiinteistökohtaisen keräyksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteen keräys järjestetään aluekeräyksenä. Tuottajayhteisön aluekeräyksen vastaanottoaikat on nimetty Rinki-ekopisteiksi. Kunta täydentää tuottajien järjestämää alueellista keräystä. Ekopisteiden sijainnit ovat osoitteessa www.kolari.fi.

Kunnan vastuu tekstiilijätteen vastaanoton järjestämiseen alkaa 1.1.2023.

Kiinteistöllä syntyy satunnaisesti myös muita erikseen lajiteltavia jätteitä, kuten sähkö- ja elektroniikkaromua, paristoja, akkuja, vaarallisia jätteitä ja puutarhajätettä. Pykälässä on veloitettu keräämään nämä jätteet erilleen sekajätteestä.

12 § Sekajäte

Sekajäte ohjautuu energiahyödyntämiseen. Sen vuoksi tästä jättejakeesta on tarpeen antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä sekajätteen jäteastiaan saa laittaa. On tärkeää ottaa huomioon, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä sekajätteestä.

Etusijajärjestyksen noudattamiseksi puolestaan on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta erotettua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet.

Kun polttotekniikka, esimerkiksi jätteen arinapoltto, mahdollistaa myös vähäisessä määrin palamattoman materiaalin syöttämisen polttolaitokseen, voidaan sallia pienten palamatonta materiaalia olevien erien kerääminen sekajätteen jäteastiaan. Sallia voidaan esimerkiksi pienten PVC-muovia olevien esineiden ja posliiniastioiden sirpaleiden kerääminen sekajätteen jäteastiaan. Suuria eriä polttokelvotonta jätettä ei saa kuitenkaan kerätä sekajätteen jäteastiaan ja jätteenhaltijan tulee toimittaa suuremmat erät kunnan jäteasemalle asianmukaiseen käsittelyyn.

13 § Asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysveloitteet

Erilliskeräyksen lähtökohtana on jäteasetuksen mukainen kiinteistöittäinen kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräys. Asetuksen mukaan taajamissa, vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöillä, on asumisessa syntyvät bio- ja pakkausjätteet sekä pienmetalli lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Pakkausjätteet lajitellaan tuottajien lajitteluohjeiden mukaisesti. On huomattava, että asetuksen velvoite koskee myös taajamissa sijaitsevia vapaa-ajan asuntoja.

Yksikkö, johon erilliskeräyksen veloitteet kohdistuvat, on kiinteistö. Jäteasetuksen 17 §:n perusteluissa on tarkennettu, miten käsitettä kiinteistö tulisi tulkita erilliskeräyksen järjestämiseen liittyvissä veloitteissa: ”Säännöksen soveltamisen yhteydessä kiinteistön käsitettä tulisi tulkita jätteen keräyksen järjestämisen näkökulmasta. Tällöin kiinteistöllä sijaitseviksi katsottavien huoneistojen lukumäärä ei olisi jokaisessa tilanteessa yhteneväinen esimerkiksi kiinteistörekisteriin merkittyjen kiinteistöyksikköä koskevien tietojen kanssa, vaan merkitystä voitaisiin antaa myös kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten omistus- ja

hallintasuhteille sekä jätepestettä käytännössä käyttävien asuinhuoneistojen lukumäärälle. Olennaista olisi, että kiinteistö muodostaisi jätehuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Käytännössä samalla tontilla voi esimerkiksi olla viisi erillispientaloa tai paritaloa, mutta ilman asunto-osakeyhtiömuotoa. Jos kullakin talolla on oma jäteasteensa, rinnastuisi tilanne omalla tontilla sijaitseviin yksittäisiin omakotitaloihin tai paritaloihin, eivätkä asetuksessa vähintään viidelle asuinhuoneistolle säädetyt erilliskeräysvelvoitteet koskisi tontilla sijaitsevia taloja. Toisaalta erilliskeräysvelvoite koskisi niitä asunto-osakeyhtiöitä, joissa samaa jätepestettä käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa, riippumatta siitä, muodostuuko asunto-osakeyhtiö erillispientaloista tai esimerkiksi rivitaloista. Jos asunto-osakeyhtiön erillispientaloilla on omat jäteastiansa ja omat jättesopimuksensa, erilliskeräysvelvoitteet eivät koskisi. Säännöksen mukaisen huoneistorajan laskennassa ei olisi merkitystä sillä, kuinka monen tontin alueelle asunto-osakeyhtiöön kuuluvat rakennukset sijoittuvat.”

Jätelain perusteluiden mukaan erilliskeräysvelvollisuudesta voidaan poiketa yksittäisten kiinteistöjen kohdalla silloin, jos vaadittavien jäteastoiden sijoittaminen kiinteistölle ei olisi mahdollista esimerkiksi paloturvallisuus- ja kaavamääräykset huomioiden.

Asetuksen mukaisesta erilliskeräysvelvoitteesta on mahdollisuus poiketa, jos jätelain 15 § 2 ja 4 momenteissa mainittu poikkeusperuste täyttyy. Kolarin kunnan poikkeamispäätöksellä supistetaan jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitetta, ja poikkeamisperusteen olemassaoloa arvioidaan viimeistään viiden vuoden kuluttua tai urakkasopimuksen päättyessä uudelleen.

Kiinteistöllä syntyvän biojätteen voi jäteasetuksen mukaan kompostoida kiinteistöllä erilliskeräykseen liittymisen vaihtoehtona.

14 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien jätteen erilliskeräysvelvoitteet

Jäteasetuksessa annetaan erilliskeräysvelvoitteet myös muiden kuin asumisessa syntyvien jätteen kiinteistöittäiselle keräykselle. Määräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja ja päiväkoteja. Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu edellä mainituille kiinteistöille siten, että erilliskeräys on järjestettävä aina, kun kiinteistöllä syntyy kyseistä jätelajia yli säännöksessä mainitun kilorajan viikossa. Erilleen kerättävät jätelajit ovat samat kuin 14 §:ssä eriteltyt jätteet. Asetuksen mukaisesta erilliskeräysvelvoitteesta on mahdollisuus poiketa, jos jätelain 15 § 2 ja 4 momenteissa mainittu poikkeusperuste täyttyy. Kolarin kunnan poikkeamispäätöksellä supistetaan jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitetta, ja poikkeamisperusteen olemassaoloa arvioidaan viimeistään viiden vuoden kuluttua tai urakkasopimuksen päättyessä uudelleen.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

15 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi kiinteistöllä on erittäin suositeltavaa. Kompostointiin kannustaminen edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Biohajoavan jätteen hyvin hoidettu

kompostointi edistää ravinteiden saamista käyttöön ja vähentää jätteen kuljettamisen tarvetta. Määräyksen yhtenä tarkoituksena on mahdollistaa vapautus velvollisuudesta luovuttaa asumisessa syntyvän jätteen osa eli biohajoava jäte kunnan järjestämään kuljetukseen, mikäli jäte käsitellään omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, on mahdollista pidentää kyseisen kiinteistön sekajätteen jäteastian tyhjennysväliä. Biojätteen kompostointiin ei kuitenkaan velvoiteta määräyksellä vaan se perustuu vapaaehtoisuuteen, koska väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Biojätettä tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää ehdottomasti olla jysijä- ja haittaeläinsuojattu sekä tarvittaessa lämpöeristetty. Biojätteen erilliskeräys on avainasemassa kierrätyksen lisäämisessä ja jätelain uusien raportointivelvollisuuksien myötä myös kotikompostointi tullaan laskemaan valtakunnalliseen kierrätysasteeseen. Jätehuoltomääräyksillä halutaan kannustaa biojätteen lajitteluun, joten määräyksissä sallitaan kompostointi myös lämpöeristämättömässä kompostorissa. Tällöin on huolehdittava kompostorin riittävästä tilavuudesta, jolla varmistetaan kapasiteetin riittävyys myös talvikuukausina kompostorin jäätyessä.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, biojätteen tulee olla selvästi maatumutta ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät biojätteet ehdi maatua riittävästi. Tällöin tarvitaan erillinen näiden määräysten mukainen kompostori jälkikompostointia varten.

Kompostoinnista on ilmoitettava kunnalle. Mikäli samaa kompostoria käyttää useampi huoneisto/kiinteistö, tulee kompostorin asianmukaisen käytön kannalta nimetä sille vastuuhenkilö, johon viranomaiset voivat tarvittaessa olla yhteydessä kompostointia koskevilla asioilla.

Jätelain perusteluissa todetaan, että jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä jätteen syntypaikalla. Tämä määräys koskee myös elinkeinotoiminnan harjoittajia muutoin kuin toisen momentin osalta, sillä määräyksellä halutaan mahdollistaa myös elinkeinotoiminnan harjoittajan mahdollinen pienimuotoinen kompostointi.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida biojätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietteitä. Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon kiinnitettävä huomiota. Lisäksi korostetaan, että kompostoriin ei saa laittaa maatumatonta jätettä.

Eryisesti ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Esimerkiksi kuivakäymäläjäte voi vaatia jälkikompostoinnin kompostorin ulkopuolella.

Puutarhajätteen kompostoinnille ei tarvitse antaa niin tarkkoja määräyksiä kuin elintarvike- ja ulosteperäiselle jätteelle. Määräyksen tarkoituksena on estää epämääräisten kompostikasojen syntymisen ja puutarhajätteen leviämisen kompostista ympäristöön.

16 §

Jätteen polttaminen

Pääsääntöisesti jätteiden poltto on kielletty (JL 18 §). Pykälän tarkoituksena on määritellä tilanteet, joissa jätteen polttaminen on sallittua. Sallituissa olosuhteissa on aina otettava huomioon kulloisetkin olosuhteet ympäristöstä siten, että määräyksessä mainittuja haittoja ei pääse syntymään.

Muiden kuin määräyksessä erikseen poltettavaksi sallittujen jätteiden polttamista ei voida sallia, koska esimerkiksi avopoltossa tai kiinteistöjen tulipesissä ei palamiselle voida varmistaa haittojen minimoimiseksi riittävän hyviä palamisolosuhteita. Jätteen polttaminen ei ole jätelain etusijajärjestyksen mukaista eikä se tue materiaalihyötykäytön tavoitteita. Asumisessa syntyviä jätejakeita, joita tavallisimmin haluttaisiin hävittää polttamalla, ovat paperi, kartonki ja pahvi, joille kaikille on olemassa toimiva keräysverkosto ja hyödyntämisprosessit.

Perustusten varassa kiinteästi seisova rakennus ei yleensä ole jätettä, vaikka se olisi saanut purkuluvan. Rakennuksesta puretut osat sen sijaan luokitellaan jätteiksi. Koska rakennus itsessään ei yleensä ole jätettä, se ei siten kuulu jätelain soveltamisalan piiriin (HE 199/2010 jätelaiksi 3 §:n perustelut). Mikäli rakennusta pidettäisiin jätteenä, voisi sen polttamiseen tulla sovellettavaksi Valtioneuvoston asetus jätteiden polttamisesta (151/2013). Siten kokonaisten rakennusten polttamista ei käsitellä poikkeamispäätöksenä jätehuoltomääräyksistä. Sen sijaan rakennusten polttaminen voitaisiin lähtökohtaisesti kieltää ympäristönsuojelumääräyksissä. Rakennusten hävittäminen polttamalla on poikkeuksellista ja se soveltuu lähinnä vain niihin hallittuihin tapauksiin, joissa pelastustoimi voi käyttää rakennusta harjoituskohteena.

Rakennusten hävittäminen polttamalla kuuluu juridisesti kahden eri viranomaisen itsenäiseen toimivaltaan. Purkuluvan saadakseen rakennuksen omistajan tulee olla yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen, joka tarkastelee maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, onko rakennuksen purkaminen ylipäättään mahdollista. Purkulupaa tarkastellaan vain maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta ja siinä ei oteta kantaa purkamismenettelyyn. Suunnitellusta poikkeuksellisesta rakennuksen polttamisesta tulee antaa tieto hyvissä ajoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastelee polttamisen edellytyksiä poikkeamisena ympäristönsuojelumääräyksistä. Mikäli rakennusten polttamisesta ei ole ympäristönsuojelumääräystä, viranomainen voi harkita ympäristönsuojelulain (1166/2018) 180 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojeluviranomaisen on hyvä tiedottaa jätehuoltoviranomaista asiasta, koska mahdollisen polttamisen seurauksena syntyy myös purkujätettä.

17 §

Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteen hautaaminen on jätelain perusteella lähtökohtaisesti kielletty. Poikkeuksen muodostaa tiettyjen eläinlajien, mm. lemmikkieläinten hautaaminen, joka on sallittua Ruokaviraston kuolleiden lemmikki-, tuotanto- ja muiden eläinten käsittelystä antaman ohjeen mukaan. (<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/kuolleet-elaimet/>).

18 §

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty. Kiinteistöllä syntyneen pilaantumattoman tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen

hyödyntäminen maanrakentamisessa kuuluu jätelain 41 §:n mukaiseen pienimuotoiseen omatoimiseen käsittelyyn.

Valvontaviranomaisen tarkastusmahdollisuus kohteessa edistää työkohteen parempaa suunnitelmallisuutta ja osaltaan myös ehkäisee luonto- ja asuinympäristöön aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen tosiasiallista. Tosiasiallisella hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä, että syntyvän ylijäämään hyödyntämisen tulee olla suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämään hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

5 Luku Jäteasiat

19 § Jäteasiatyytit

Jätelaissa kiinteistön haltija veloitetaan nimenomaan järjestämään vastaanottoa jätteille (40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, että vastaanottoa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteasioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jäteasia soveltuu siihen kerättävälle jätelajelle ja sen koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jättemäärää. Jäteasiat on mitoitettava siten, että ne ovat aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Tarpeeseen nähden liian suuria jäteasioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Kiinteistön haltija vastaa jäteastian hankkimisesta, joten määräyksessä listataan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehdot jäteasiat teknisin ominaisuuksin avattuna. Listan perusteina ovat jätteenkuljettajien työturvallisuus sekä mahdollisuus astioiden koneelliseen tyhjennykseen. Esimerkiksi säkkitelinelöllä pyritään parantamaan kuljettajien työturvallisuutta. Säkkien nostaminen ja kantaminen sekä säkkien mahdollisesti sisältämät viiltävät ja pistävät esineet aiheuttavat jätteenkuljettajalle työturvallisuusriskin. Eläimet voivat repiä suojaamattoman säkin rikki, mikä aiheuttaa roskaantumista.

Pykälässä kielletään pikakonttien käyttö kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Pikakonttien tyhjennys voi aiheuttaa jätteen kuljettajille työturvallisuusriskin, minkä vuoksi niiden käytöstä on perusteltua luopua kohtuullisen siirtymäsäännöksen puitteissa.

20 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetus veloitaa merkitsemään jäteastian kanteen tai etuseinään erottuvan merkinnän astiaan kerättävästä jätelajista sekä keräyksestä vastaavan tahon yhteystiedot.

Tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä jätteen haltija veloitetaan merkitsemään jäteastiaan haltijan tiedot. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

21 §

Jäteastioiden täyttäminen

Tällä määräyksellä on täsmennetty jäteasetuksen 10 §:ssä annettuja säädöksiä jäteastioiden täyttämisestä. Jäteastioiden täyttämistä jätehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee esimerkiksi pakata. Käsien siirrettäville jäteastioille on asetettu maksimipainot. Paino antaa viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa. Liian painavaksi pakattu keräysväline voi myös rikkoutua jätteen kuormauksen yhteydessä. Biojäte on painavaa ja jotta kuljettajien työturvallisuus ei vaarannu, saa biojätettä kerätä korkeintaan 240 litran jäteastiassa.

Määräyksessä annetaan mahdollisuus sijoittaa kiinteistöittaisen keräyksen alueella jäte tilapäisesti jäteastian ulkopuolelle, jos jäte ei jostain syystä mahdu jäteastiaan. Sijoittaminen on rajattu sellaiseksi, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa vastaanotto paikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettu esimerkiksi painorajoitus.

Lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa sekajätteen jäteastiaan on sisällytetty määräyksiin. Siten voidaan edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

Jätteiden pakkaamiseen liittyvillä määräyksillä pyritään ehkäisemään jäteastioiden likaantumista ja siitä aiheutuvia haittoja sekä esimerkiksi hienojakoisen pölyävän jätteen kuormaamisen ja kuljettamisen yhteydessä tapahtuvaa hallitsematonta leviämistä ympäristöön.

22 §

Tyhjennysvälit

Jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein, jotta hygieenisia haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Kyseiset haitat aiheutuvat yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Sekajätteen jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää lajittelemalla biojäte sekajätteestä. Kompostoinnin ilmoitusvelvollisuudella varmistetaan, että kiinteistö täyttää tyhjennysvälin harventamisen edellytykset.

Vaikka biojäte kompostoidaan kiinteistöllä, kulkeutuu sitä sekajätteen jäteastiaan esimerkiksi erilaisten ruokapakkausten mukana. Tämän takia sekajätteen jäteastian tyhjennysväliä ei voida pidentää radikaalisti. Kuntaliitto suosittelee maksimipituudeksi neljää viikkoa, mutta alueelliset erot on hyvä huomioida. Kunnan jätehuoltomääräysten toiminta-alue on varsin hajanaista ja lämpötilat maan alhaisimpia ympäri vuoden.

Harvennuksia mahdollistettaessa on lisäksi arvioitava sitä, mikä on pisin sekajätteen jäteastian tyhjennysväli, jolla kiinteistön voidaan vielä katsoa olevan liittynyt kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen.

Biojätteelle on määrätty erilliset tyhjennysvälit vuodenajan mukaan. Tiheähköt tyhjennysvälit ovat perusteltuja, sillä biojäte voi aiheuttaa hygieenistä haittaa ja hajua. Lisäksi liian pitkään keräysvälineessä oleva hajoava jäte voi houkuttaa haittaeläimiä.

Muille erilliskerättäville jätteille, eli kartonki- ja muovipakkauksille, pienmetallille ja lasipakkauksille riittää harvempi tyhjennysväli, koska hyötyjätteet ovat lajitteluohjeistuksen mukaisesti tyyppillisesti kuivia ja puhtaita, jolloin niiden säilyttäminen jäteastiassa pidempiäkin aikoja ei aiheuta merkittävää ympäristö- tai terveyshaittaa.

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

23 § Jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa jäteastian tyhjennysten keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjillään ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Lyhyet jäteastian tyhjennysten keskeytykset edellyttävät ilmoitusta kunnan kilpailuttamalle urakoitsijalle etukäteen, jotta keskeytykset voidaan huomioida ajojärjestelyissä. Pidempiaikaiset keskeytykset edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Niiden edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön. Perustelluksi syyksi voidaan katsoa pidempi lomamatka, ulkomailla tai muulla paikkakunnalla asuminen, kiinteistön laajan peruskorjaus. Kiinteistöllä vakituisesti asuva henkilö voi osoittaa kunnalle todistetusti kiinteistön tyhjillään olon esimerkiksi postiin tehdyllä osoitteenmuutoksella, vuokrasopimuksella muusta asunnosta tai työtodistuksella toisella paikkakunnalla työskentelystä.

24 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jäteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jäteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Joissain tilanteissa pesu useammin kuin kerran vuodessa voi olla tarpeellista. Keräysvälineen kunnossapito ja pesu liittyy myös työturvallisuuteen.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

25 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Määräykset on annettu ensisijaisesti jätteenkuljettajan työn helpottamiseksi ja työturvallisuuden parantamiseksi.

26 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Määräyksellä varmistetaan, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten myös mahdollisesti lukittuina olevista jäteastioista ja keräyspaikoista.

27 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (ekopisteet)

Roskaantumisen ehkäisemiseksi on määrätty, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä valvomattomilla keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista.

Alueellisen keräyspaikan ylläpito kuuluu keräyspaikan järjestäjälle. Lisäksi alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistaja lupa.

7 Luku Jätteenkuljetus

28 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamisesta yöaikaan voi aiheutua merkittävää häiritsevää melua, minkä vuoksi yöaikainen kuormaaminen on pääsääntöisesti kielletty asuinalueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä.

29 § Kuljettaminen

Kuljettamista koskeva määräys koskee pääosin ammattimaisesti toimivia jätteenkuljettajia. Määräyksen tavoitteena on varmistaa, että jätteet eivät pääse kuljetuksen aikana leviämään kuormasta hallitsemattomasti ympäristöön. Erityistä huolellisuutta on noudatettava pölyävien ja nestemäisten jätteiden kuljettamisessa. Näiden kuljettamisessa tulee käyttää yksinomaan siihen soveltuvaa kalustoa.

Kuljettaja on jätelain nojalla velvollinen pitämään kuljetuksen aikana mukanaan jätehuoltorekisterin otetta sekä tarvittavia siirtoasiakirjoja. Asiakirjojen avulla valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus tarvittaessa selvittää kuljetusten lainmukaisuus.

30 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätehuoltoviranomaisen on ylläpidettävä jätelain 142 §:n mukaista rekisteriä alueen jätteenkuljetuksista. Kuljettajien on toimitettava jätelain 39 §:n ja jäteasetuksen 42 §:n mukaisesti tiedot kuljettamiseen kunnan vastuulle kuuluvista jätteistä. Tietojen toimittamistavasta ja ajankohdasta määrätään määräyksellä.

31 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Määräyksessä tuodaan esille yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräys koskee jätteenkuljettajia. Jätteiden alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanotto- ja käsittelypaikkaan. Kuljettaja ei tämän vuoksi voi välivarastoida kuljettamaansa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, ellei tästä ole erikseen sovittu kunnan kanssa ja ellei kunta ole katsonut välivarastointia tarpeelliseksi.

8. LUKU Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet

32 § Saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Jotta kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät voisivat säilyttää puhdistustehonsa, on niitä huollettava ja saostussäiliöihin kertyvä liete poistettava säännöllisesti. Koska saostussäiliöiden vähimmäistyhjennysväleistä ei ole määrätty voimassa olevassa lainsäädännössä, on niiden tyhjennysvälien määrittely jätehuoltomääräyksissä tarpeen. Tyhjennysväleissä voidaan huomioida kiinteistön käyttötarkoitus ja syntyvien jätevesien laatu. Vähäisellä käytöllä oleva asunto voi olla esimerkiksi satunnaisesti käytössä oleva vapaa-ajan asunto, yhden vakituisen asukkaan talous tai tyhjilleen jäänyt asuintalo. Esimerkiksi vapaa-ajan asunnoille voidaan sallia harvemmat tyhjennysvälit kuin vakituksessa asuinkäytössä olevalle asunnolle. Pelkille pesuvesille tarkoitettujen säiliöiden tyhjennysväli voi olla pidempi kuin säiliöiden, johon johdetaan vessavesiä.

Pesuvesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Pesuvesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä.

Vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta.

Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan kunnan valitsemalle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi.

Määräyksillä varmistetaan lietteen päätyminen oikeaan vastaanottoonpaikkaan, ettei siitä aiheudu ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa. Sen vuoksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan liete lähimmälle lietteitä vastaanottavalle jätevedenpuhdistamolle tai kunnan osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa.

33 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliön luokse

Saostus- ja umpisäiliöiden ehjyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tyhjennysten mahdollistamiseksi voidaan määräyksiään antaa lietesäiliöiden kunnossapitoon ja saavutettavuuteen tyhjennettäessä. Määräys kohdistuu pääasiassa kiinteistön omistajaan tai haltijaan.

34 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätelain 41 §: mukaan jätteen haltija voi käsitellä itse kiinteistöllään syntyvän jätteen, mikäli käsittely on pienimuotoista ja mikäli käsittely on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Tällä määräyksellä sallitaan lietteiden omatoiminen käsittely tietyin edellytyksin. Kompostoinnin edellytyksistä on määrätty erikseen 16 §:ssä. Mikäli jätevesilietteen käsittely on ammattimaista tai vastikkeellista, tulee toiminnasta tehdä jätelain 100 §:n mukainen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tiedot omatoimisesta käsittelystä tulee ilmoittaa, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

Jätehuoltoviranomainen voi ilmoituksen perusteella tarkistaa, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Jätehuoltoviranomainen on yhteydessä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen käsitellessään ilmoitusta.

Liete tulee aina esikäsitellä esimerkiksi stabiloimalla ennen peltokäyttöä. Lietteen käytöstä lannoitustarkoituksessa on säädetty ainakin lannoitevalmistelaissa (539/2006), nitraattiasetuksessa (1250/2014) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa lannoitevalmisteista (24/2011). Omatoimisessa käsittelyssä ja käsitellyn lietteen lannoitekäytössä tulee aina varmistua voimassa olevan muun lainsäädännön edellytyksistä.

Harmaiden jätevesien saostussäiliöiden omatoiminen tyhjentäminen ja lietteiden kompostointi on kuitenkin sallittu, mikäli lietteen määrä on vähäinen. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä.

Kaikki lietteiden hallitsematon päästäminen ympäristöön on siitä aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen vuoksi kielletty.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

35 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta.

Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta.

Lajitteluvetoitteiden antaminen perustuu jätelain 13 ja 15 §:ään, joten ne voidaan antaa myös sellaiselle yleisötilaisuuden järjestäjälle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa järjestämällä yleisötilaisuuden.

36 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Määräyksessä on korostettu jätelaissa annettua roskaamiskieltoa kieltämällä roskaaminen ja jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla sekä korostamalla jäteastian ylläpitäjän velvollisuutta huolehtia jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

37 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään kahden vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jätteistöitä tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi kunnan osoittamaan vastaanottoipaikkaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoipaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen kunnan kanssa.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystalouksissa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Ilmoituksen kautta kunta voi myös velvoittaa toimittamaan maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaarallista jätettä olevat merkittävät erät toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei kunnan järjestelmissä ole mahdollista.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jättesäilytyksessä on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

38 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan

keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ja väliaikaisesta varastoimisesta ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

39 § Erityisjätteet

Erityisjäte, mm. asbesti velvoitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

40 § Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Terveysthuollon erityisjäte on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin. Määräysten perustana on käytetty Valviran ohjeita terveysthuollon jätteiden käsittelystä.

11 Luku Muut määräykset

41 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistetaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltija tiedottamaan jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

42 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisestä annetaan valvontamääräys. Jätehuoltomääräysten vastaisen toiminnan jatkaminen johtaa jätelain mukaiseen seuraamukseen. Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehoitusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian saattamiseksi lain mukaiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kieltä tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille tai tulliviranomaiselle.

43 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessään mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä poikkeuksen myöntävästä viranomaisesta.

44 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään on kirjattu määräysten voimaantulon ajankohta ja lueteltu ne jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

45 § Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännökset koskevat erilliskeräysmääräyksiä (kunnan poikkeamispäätös) sekä pikakonteista ja säkkitelineistä luopumista, sillä velvoitteet ovat uusia ja niiden toteuttamiseen kiinteistöt ja kunta tarvitsevat riittävästi aikaa.